ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການໃນການເສີມສ້າງ
ຂີດຄວາມສາມາດລະດັບພາກພື້ນ
ການເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດກົດໝາຍ
ສິ່ງແວດລ້ອມໃນພາກພື້ນອາຊີ-ປາຊີຟິກ:
ການສ້າງບຸກຄົນຫຼັກແຫຼ່ງໃນການສ້າງກົດໝາຍ
ສິ່ງແວດລ້ອມ
ໂຄງການຝຶກອົບຮົມຄູຝຶກ
ວັນທີ່ 27 ພະຈິກ - ວັນທີ່ 1 ທັນວາ ປີ 2017
ສຽມຣຽບ, ກໍາປູເຈຍ

ທິດທາງທີ່ເປັນທາງເລືອກ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທາງສິ່ງແວດລ້ອມ

ບົດຝຶກຫັດການສະແດງບົດບາດ: ການໄກ່ເກ່ຍ

ບົດຮຽນທີ 7, ວັນອັງຄານ 28 ເດືອນພະຈິກ ແລະ
ກອງປະຊຸມບົດຮຽນທີ 12, ວັນພຸດ 29 ເດືອນພະຈິກ

ພາກສະເໜີ

ບົດຝຶກຫັດການສະແດງບົດບາດນີ້ ຖືກອອກແບບເພື່ອລະດົມຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ກວດເບິ່ງດ້ານຕ່າງໆ ຂອງສະຖານະການ ອັນດຽວກັນ, ດ້ວຍການນໍາໃຊ້ກົດໝາຍ ຈາກອໍານາດດ້ານຍຸດຕິທໍາ ຂອງຕົນເອງ, ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນຂະບວນການໄກ່ເກ່ຍ ຕາມບົດຝຶກຫັດ ທາງເລືອກ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ້ງ. ສະພາບຄວາມເປັນຈິງທີ່ໄດ້ເລືອກເອົາໃນນີ້ ແມ່ນຮູບການ ຈໍາລອງ.

ບົດຝຶກຫັດການສະແດງບົດບາດນີ້ ຈະດໍາເນີນເປັນ 2 ພາກ. ພາກທໍາອິດແມ່ນການແນະນໍາກ່ຽວກັບຮູບການ ຂອງບົດບາດ, ພ້ອມດ້ວຍຄໍາແນະນໍາກ່ຽວກັບວິທີການດໍາເນີນບົດຝຶກຫັດ. ພາກນີ້ ຈະດໍາເນີນໃນບົດຮຽນທີ 7 ໃນມື້ທີ 2, ວັນອັງຄານ ວັນທີ່ 28 ພະຈິກ ລະຫວ່າງເວລາ 2.25 ໂມງ ແລະ 3.15 ໂມງ. ໃນພາກນີ້, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຈະແບ່ງອອກເປັນກຸ່ມຍ່ອຍ, ແລະ ຈະໃຫ້ເວລາເພື່ອອ່ານ ແລະ ສົນທະນາກັນກ່ຽວກັບ ສະຖານະການ ແລະ ເພື່ອກະກຽມຈຸດຢືນ ແລະ ທາງເລືອກ ໃນການເຈລະຈາ ຂອງຕົນ.

ພາກທີ 2 ຂອງບົດຝຶກຫັດ ແມ່ນການສະແດງບົດບາດ ການໄກ່ເກ່ຍ. ພາກນີ້ ຈະດໍາເນີນໃນບົດຮຽນທີ່ 12 ໃນມື້ທີ 3, ວັນພຸດ ວັນທີ່ 29 ເດືອນພະຈິກ ລະຫວ່າງເວລາ 3.30 ໂມງ ແລະ 4.30 ໂມງ.

ຫຼັງຈາກການສະແດງບົດບາດແລ້ວ, ຈະມີໂອກາດເພື່ອປະກອບຄໍາເຫັນຕໍ່ການສະແດງບົດບາດ ແລະ ການສົນທະນາກັນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ

© Developing Environmental Law Champions. Train-the-Trainers (TTT) Program 2017.
All rights reserved by ADB and IUCNAEL.

ອາດຈະ ລວມເອົາ ການສະແດງບົດບາດ ແບບນີ້ ເຂົ້າໃນ ຊຸດຝຶກອົບຮົມ ກົດໝາຍ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ ຫຼືບໍ່.

ຄໍາແນະນໍາ

1. ຈະໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງ ຜູ້ໄກ່ເກ່ຍ 2 ຄົນ ເປັນຜູ້ນໍາພາ ໃນການໄກ່ເກ່ຍ.
2. ສ່ວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ຍັງເຫຼືອ ຈະຖືກແບ່ງອອກເປັນ 5 ກຸ່ມຍ່ອຍ, ແຕ່ລະກຸ່ມ ຈະໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ບົດບາດສະເພາະ ທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າ ຕ້ອງໄດ້ດໍາເນີນ ໃນການໄກ່ເກ່ຍ.
3. ແຕ່ລະກຸ່ມ ຄວນເລືອກເອົາ ຜູ້ລາຍງານ ຊຶ່ງຕ້ອງບັນທຶກ ໃນນາມຂອງກຸ່ມ, ແລະ ກະກຽມ ເພື່ອສະຫຼຸບ ການສົນທະນາ ໃສ່ ກະດານ ຂາວ ຫຼື ໃນຄອມພິວເຕີ້.
4. ແຕ່ລະກຸ່ມ ຄວນເລືອກເອົາ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 2 ຄົນ ເພື່ອນໍາພາ ການສົນທະນາ ແລະ ເປັນຕົວແທນ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ໃນການໄກ່ເກ່ຍ.
5. ສະມາຊິກ ແຕ່ລະຄົນ ຂອງກຸ່ມ ຕ້ອງຈະສະໜັບສະໜູນ ຫົວໜ້າກຸ່ມຂອງຕົນ ໃນການສົນທະນາ ແລະ ການເຈລະຈາ.
6. ຈະມີບັນດາຄູຝຶກ ເພື່ອອະທິບາຍ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າ ໃນຊ່ວງ ກະກຽມ ຂອງແຕ່ລະກຸ່ມ.

ສະຖານະການ ຈໍາລອງ:

ໃນປີ 2010, ທີ່ດິນ ບາງບ່ອນ (ຊັບສິນສ່ວນຕົວ ຂອງລັດ) ທີ່ໄດ້ຈັດໄວ້ ໂດຍກະຊວງ ຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ, ຜັງເມືອງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ ຕົວເມືອງ (MoLMUPC) ຈຸດປະສົງເພື່ອກໍ່ສ້າງເຮືອນ ຫຼວງ ສໍາລັບ ປະຊາຊົນ ທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ ແລະ ລາຍໄດ້ ຕໍ່າກ່ວາ ລະດັບປານກາງ. ກົມເຮືອນຫຼວງ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MoLMUPC, ໄດ້ອອກໃບອະນຸຍາດ ກໍ່ສ້າງ ໃຫ້ ບໍລິສັດ ພັດທະນາ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ເພື່ອກໍ່ສ້າງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ເຮືອນຫຼວງ ໃສ່ ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ ກໍານົດໄວ້. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ດໍາເນີນໂດຍ MoLMUPC ກ່ອນໜ້າ ການປະເມີນ ທີ່ດິນ ຂອງກະຊວງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອກໍານົດວ່າ ມັນເໝາະສົມ ສໍາລັບເຂດທີ່ພັກອາໄສ ຫຼືບໍ່.

ບໍລິສັດ ພັດທະນາ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ໄດ້ເລີ່ມກໍ່ສ້າງ ອາຄານ ທີ່ພັກອາໄສ ໃນປີ 2011 ແລະ ເມື່ອຮອດ ປີ 2010 ກໍໄດ້ ຂາຍ ຊັບສິນ ເປັນເຮືອນທັງໝົດ ທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ກໍ່ສ້າງ.

6 ປີ ຫຼັງຈາກ ທີ່ຍ້າຍເຂົ້າໄປ ເຮືອນຫຼັງໃໝ່ ຂອງຕົນ, ເຈົ້າຂອງເຮືອນ ຕົກກະລົງ ເມື່ອໄດ້ຍິນວ່າ ຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ, ຍ້ອນວ່າ ຄຸ້ມເຮືອນ ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ຖືກປົນເປື້ອນ ຈາກມົນລະພິດ ອຸດສະຫະກໍາ ຕໍ່າແຜ່ນ. ເນື້ອທີ່ດິນ ຖືກປົນເປື້ອນ ຍ້ອນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ຄົນກ່ອນໆ ດໍາເນີນທຸລະກິດ ໂຮງງານຕັດຫຍິບ ບ່ອນນໍ້າເສຍ ຈາກການຍ້ອມສີຜ້າແຜ ທີ່ມີພິດສູງ. ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ ຂາຍ ທີ່ດິນ ໃຫ້ລັດຖະບານ ໃນປີ 2009.

© Developing Environmental Law Champions. Train-the-Trainers (TTT) Program 2017.
All rights reserved by ADB and IUCNAEL.

ການປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມຫຼ້າສຸດ ໂດຍກະຊວງສິ່ງແວດລ້ອມ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເນື້ອທີ່ດິນດັ່ງກ່າວຖືກປົນເປື້ອນ ດ້ວຍຫຼາກຫຼາຍສານເຄມີທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຈາກການຍ້ອມສີຜ້າແພ ທີ່ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດການລະຄາຍເຄືອງໃນຕາ, ດັງ, ຄໍ ແລະ ຜິວໜັງ ແລະ ນຳໄປສູ່ພາວະຫົວໃຈລົ້ມເຫຼວ. ໃນມໍ່ໆນີ້, ຍ້ອນວ່າຖັງນ້ຳໃຕ້ອາຄານມີການຮົ່ວ???, ນ້ຳຝົນທີ່ປົນເປື້ອນ ດ້ວຍທາດໂລຫະໜັກໄດ້ຮົ່ວໄຫຼເຂົ້າໄປໃນນ້ຳດື່ມ ຂອງບັນດາຜູ້ພັກອາໄສ.

ເຈົ້າຂອງປະຈຸບັນຂອງຊັບສິນເລົ່ານັ້ນກຳລັງປະສົບກັບ ຜົນກະທົບດ້ານສຸຂະພາບທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າຖືວ່າເປັນຜົນມາຈາກ ການດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເນື້ອທີ່ດິນທີ່ມີການປົນເປື້ອນ, ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາເຈົ້າລ້ວນແຕ່ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ ກ່ອນທີ່ຈະຍ້າຍເຂົ້າມາໃນເຂດພັດທະນານີ້. ຫຼາຍຄົນມີອາການ ລະຄາຍເຄືອງຕາ, ດັງ, ຄໍ ແລະ ຜິວໜັງ, ໂດຍສະເພາະຜູ້ເຖົ້າຜູ້ແກ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ. ຜູ້ພັກອາໄສ 5 ຄົນມີພາວະຫົວໃຈລົ້ມເຫຼວ. 3 ຄົນ ເສຍຊີວິດ
ຫ່ວາງບໍ່ດົນມານີ້.

ບັນດາຜູ້ພັກອາໄສໄດ້ພະຍາຍາມເຂົ້າຫາກະຊວງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ມີອຳນາດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດິນຖືກປົນເປື້ອນ ດ້ວຍການແຍກສານເຄມີອອກຈາກດິນ ແລະ ນ້ຳໃຕ້ດິນ, ແຕ່ວ່າກະຊວງ ສິ່ງແວດລ້ອມບອກວ່າບໍ່ມີຊັບພະຍາກອນເພື່ອຊ່ວຍ ໃນວິທີທາງນີ້. ໃນຕົວຈິງ, ຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງ ດິນຢູ່ພາຍໃຕ້ເຮືອນຂອງຜູ້ພັກອາໄສໃນເມື່ອພວກເຂົາເຈົ້າ ຍັງສືບຕໍ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຮືອນຂອງຕົນ.

ບັນດາຜູ້ພັກອາໄສ ແລະ ເຈົ້າຂອງເຮືອນຢາກພົບກັບບໍລິສັດ ພັດທະນາອະສັງຫາລິມະຊັບ, ກະຊວງສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ, ຜັງເມືອງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ເຈົ້າຂອງເດີມ ໂຮງງານຕັດຫຍິບ. ທຸກຝ່າຍໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີເຂົ້າຮ່ວມ ການໄກ່ເກ່ຍເພື່ອພະຍາຍາມແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງນີ້.

5 ຝ່າຍມີດັ່ງນີ້:

1) ບັນດາຜູ້ພັກອາໄສ ແລະ ເຈົ້າຂອງເຮືອນຫຼວງ
2) ບໍລິສັດພັດທະນາອະສັງຫາລິມະຊັບ
3) ກະຊວງສິ່ງແວດລ້ອມ
4) ກະຊວງຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ຜັງເມືອງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງຕົວເມືອງ
5) ເຈົ້າຂອງເດີມໂຮງງານຕັດຫຍິບ

ຂໍ້ຄວາມສຳລັບແຕ່ລະຝ່າຍ

ຂໍ້ຄວາມສັ້ນໆໃນການໂຕ້ຖຽງຂອງແຕ່ລະຝ່າຍໃນທັງໝົດ 5 ຝ່າຍທີ່ ອາດຈະຕ້ອງນຳສະເໜີໃນການໄກ່ເກ່ຍຈະໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ແຕ່ລະຝ່າຍ

© Developing Environmental Law Champions. Train-the-Trainers (TTT) Program 2017.
All rights reserved by ADB and IUCNAEL.

ໃນບົດຮຽນທີ **7.** ແຕ່ລະຝ່າຍຈະບໍ່ເຫັນຂໍ້ຄວາມ
ທີ່ໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ 4 ຝ່າຍອື່ນ.

© Developing Environmental Law Champions. Train-the-Trainers (TTT) Program 2017.
All rights reserved by ADB and IUCNAEL.